

KONFERENCA E PARË, 15.06.2017

**“SHËNDETI I GJIMNAZISTËVE DHE STUDIME TË INTEGRUARA
TË FUSHAVE BIOMJEKËSORE”**

**SHKOLLA E MESME JOPUBLIKE “IBRAHIM KODRA”, DURRËS
LËNDA: BIOLOGJI**

PROJEKT Nr.19

Tema: “Kanceri i stomakut”

**Punoi: Elia ÇERRI
Endi QOSE
Kejda DERVISHI**

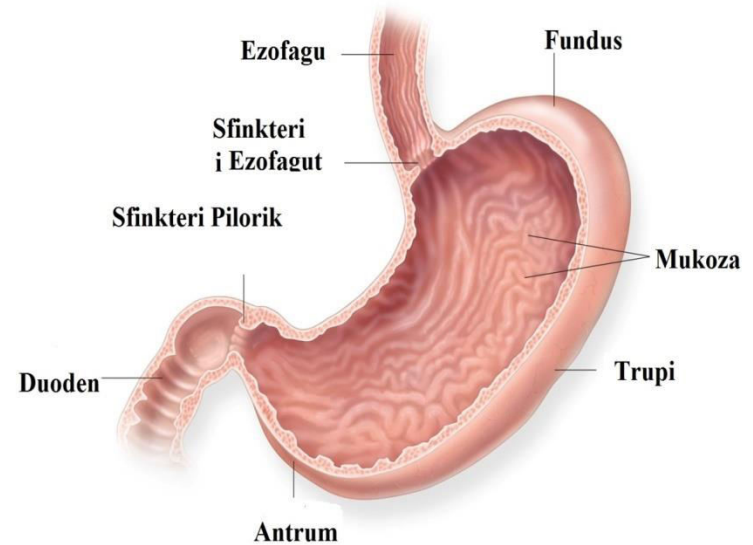
Udhëhoqi: Dr. Laura GJYLI

Durrës, 2017

Objektivat e Realizuara

- Stomaku dhe anatomia e tij në trupin human;
- Ndërtimi i stomakut në kushte normale;
- Funkzioni i stomakut në kushte normale;
- Flora mikrobike e stomakut;
- Kanceri si koncept;
- Prezantim i kancerit të stomakut;
- Faktorët e shfaqjes së sëmundjes;
- Simptomat;
- Diagnoza e kancerit të stomakut;
- Stadet e kancerit të stomakut;
- Statistika të përhapjes dhe vdekshmërisë nga kanceri i stomakut sot në botë dhe Europë;
- Trajtimi i kancerit të stomakut;
- Masat parandaluese;
- Kanceri i stomakut dhe qelizat staminale;
- Studimet më të fundit.

Anatomia e stomakut

➤ Stomaku dhe anatomia e tij në trupin human

• Stomaku është një organ i pozicionuar në anën e majtë të trupit, menjëherë nën diafragmë, dhe është pjesërisht i mbuluar nga brinjët.

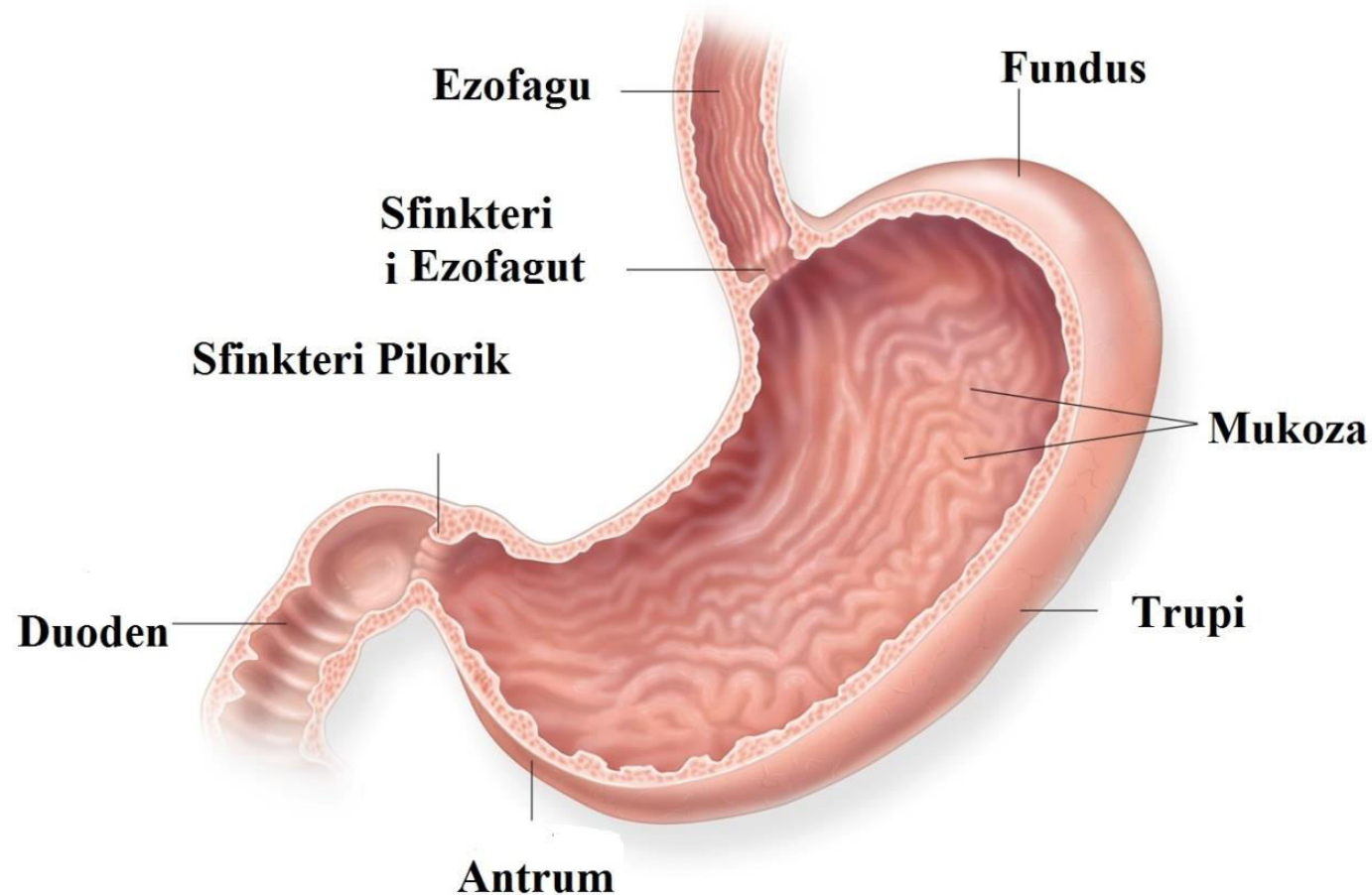
• Punon si një rezervuar për ushqimin.

• Pjesa e jashtme e stomakut përbëhet nga tre shtresa muskuli të lëmuar:

- një shtresë gjatësore
- një shtresë qarkore
- një shtresë e pjerrët

• Këto tre shtresa muskujsh kanë funksionin e përzierjes së ushqimit me lëngun gastrik dhe shpërndarjen e tij në duoden.

• Mukoza e stomakut thith ujin dhe glukozën nga gjaku.

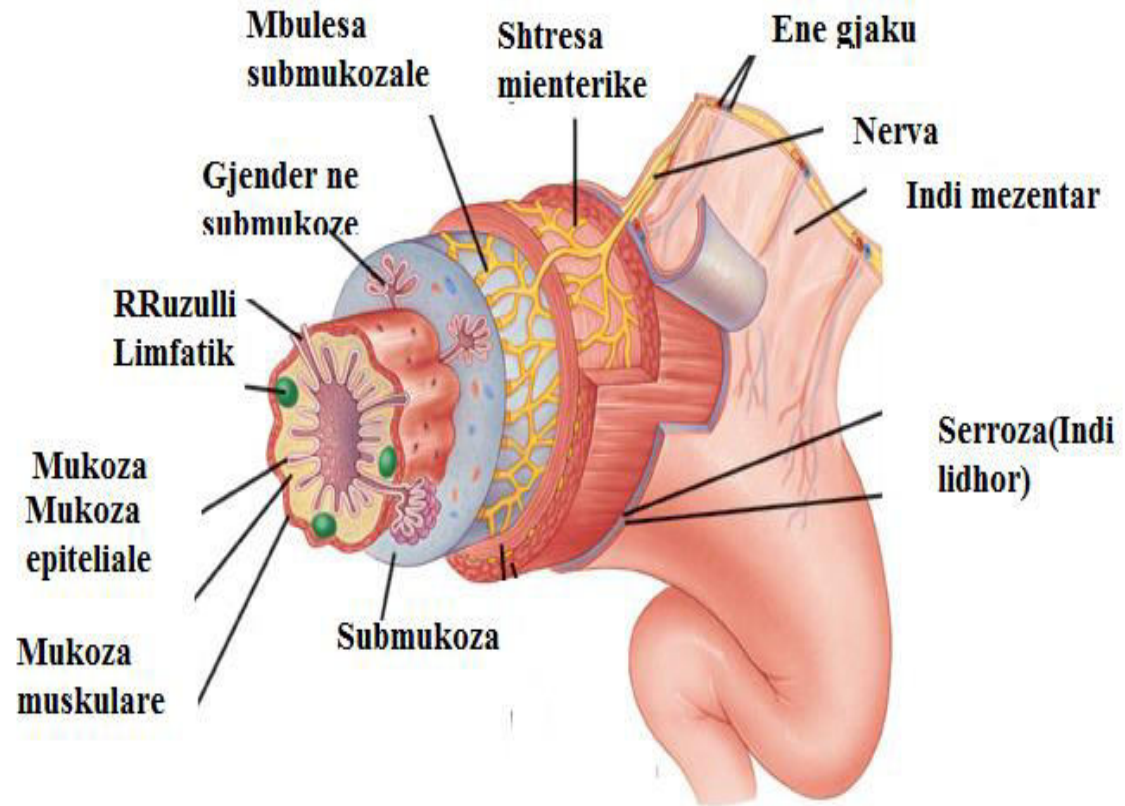

➤ Ndërtimi i stomakut në kushte normale

Histologjia

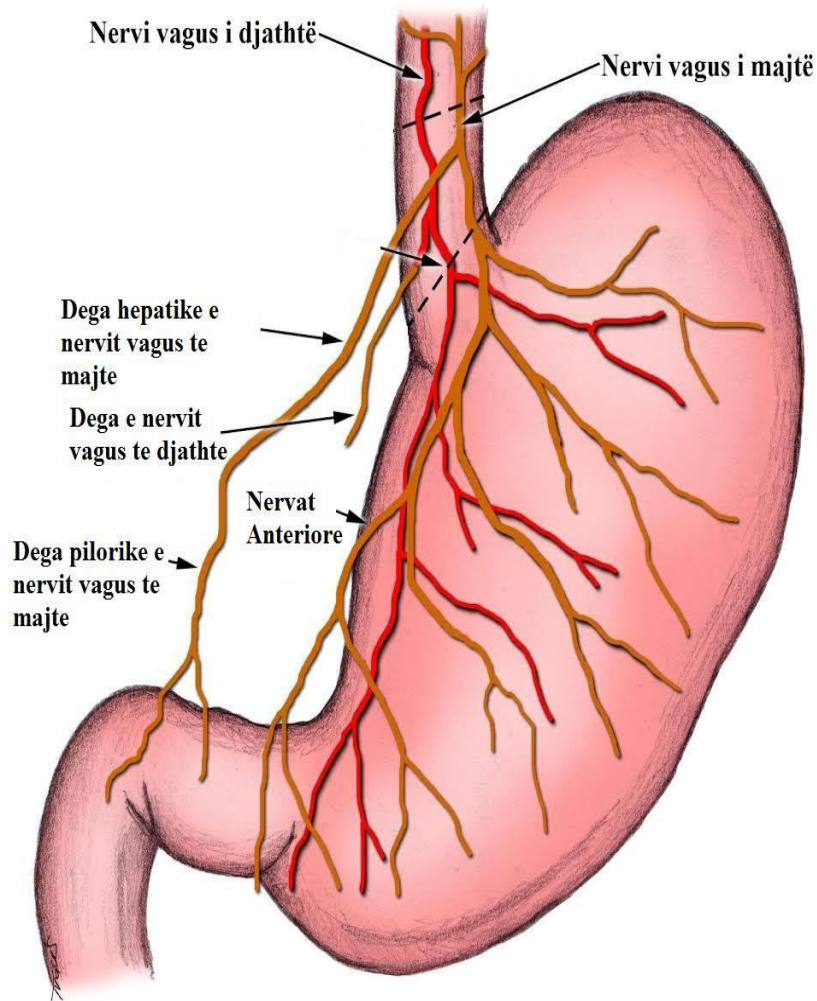
• Muri i stomakut përbëhet nga tri shtresa :

1. Shtresa mukoze: mbulohet më epitel cilindrik glandular. Sipas strukturës së epitelit glandular dallohen tri zona.
2. Shtresa muskulore: është shumë e zhvilluar më fibra rrethore, gjatësore dhe të pjerrëta, që e bëjnë stomakun organin më muskuloz të traktit tretes.
3. Shtresa seroze: e vesh stomakun nga të gjitha anët dhe vazhdon në formë dublikaturë duke formuar ligamentet e stomakut, që e bashkojnë atë më kolonin, heparin, shpretkën, pankreasin dhe formojnë edhe omentum majus.

➤ **Funksioni i stomakut në kushte normale**

1. Magazininim i përkohshëm i ushqimit, që kalon nga ezofagu në stomak ku mbahet për 2 orë ose më shumë;
2. Përzierja dhe ndarja e ushqimit nga tkurrja dhe relaksimi i shtresave të muskujve në stomak
3. Tretja e ushqimit: Mukoza përmban qeliza dhe gjëndra të specializuara që prodhojnë acid klorhidrik dhe enzima ndihmëse të tretjes për të ndihmuar tretjen e ushqimit.

➤ Flora mikrobike e stomakut

Për shkak të aciditetit të lartë të stomakut, shumica e mikroorganizmave nuk mund të mbijetojnë. Ndër bakteret më të përhapura në stomak janë:

1. *Streptococcus*;
2. *Staphylococcus*;
3. *Lactobacillus*;
4. *Peptostreptococcus*.

Ndërkaq, *Helicobacter pylori*, është një organizëm negativ, i cili pozicionohet në mukozën gastrike, duke shkaktuar gastrit kronik, ulçerën peptike dhe kancerin e stomakut.

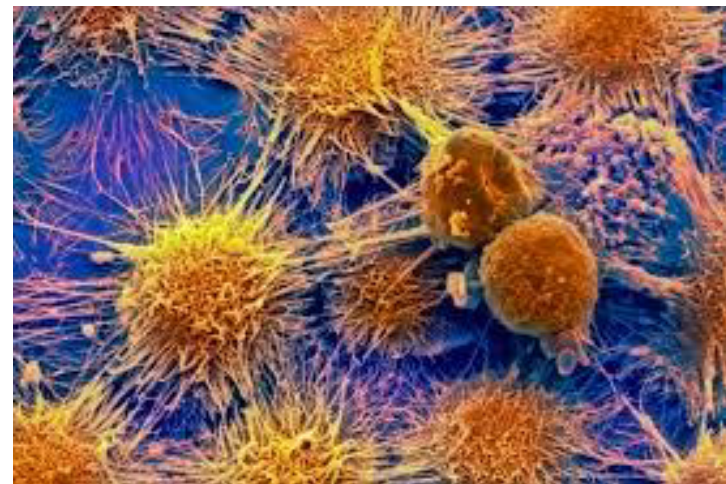
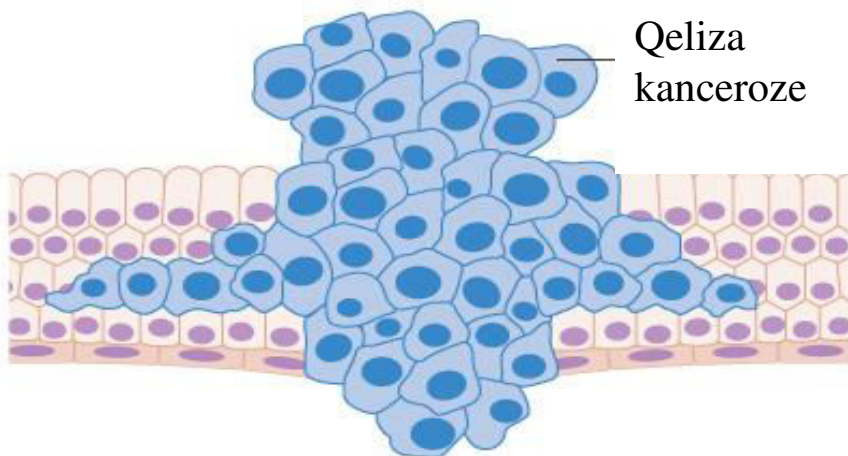

➤ Kanceri si koncept

- Kanceri është një grup prej më shumë se 100 sëmundje që zhvillohen përgjatë kohës dhe përfshijnë ndarje të pakontrolluar të qelizave të trupit. Megjithëse kanceri mund të zhvillohet në çdo ind të trupit, dhe secili kancer ka tipare specifike, proceset bazike të formimit të kancerit janë pothuajse të njëjta në të gjitha format e sëmundjeve.

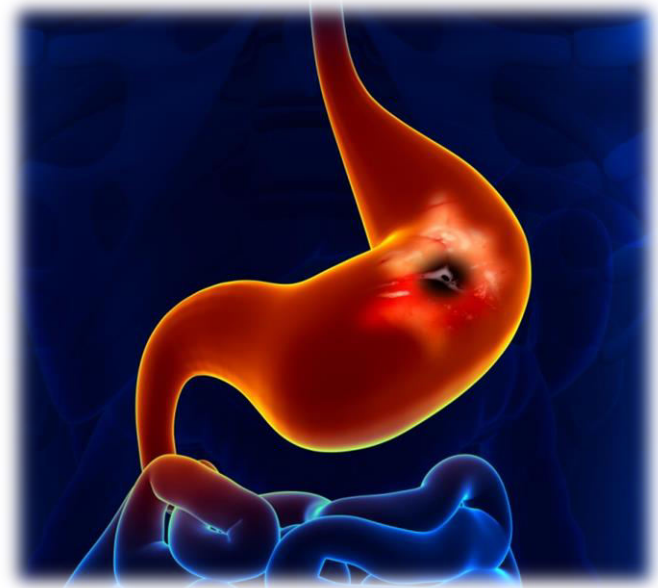
- Kanceri fillon me një ndarje jo normale të qelizës pas një mutacioni gjenetik. Të gjitha qelizat e prodhuara nga ndarja e kësaj qelize mutante, shfaqin proliferimin të papërshtatshëm. **Një tumor**, ose masa e qelizave, e formuar nga këto qeliza jonormale mund të mbetet brenda indeve në të cilën ajo origjinon (një gjendje që quhet **kancer në vend**), ose ajo mund të fillojë për të pushtuar indet përreth (një gjendje e quajtur **kancer invaziv**).

- Një tumor invaziv është malinj, kur qelizat dalin në gjak ose limfë nga një tumor malinj, është e mundshme të krijojnë tumore të reja (**metastaza**) në të gjithë trupin. Tumoret kërcënojnë jetën e individit, kur rritja e tyre dëmton indet dhe organet e nevojshme për mbijetesë.

➤ Prezantim i kancerit të stomakut

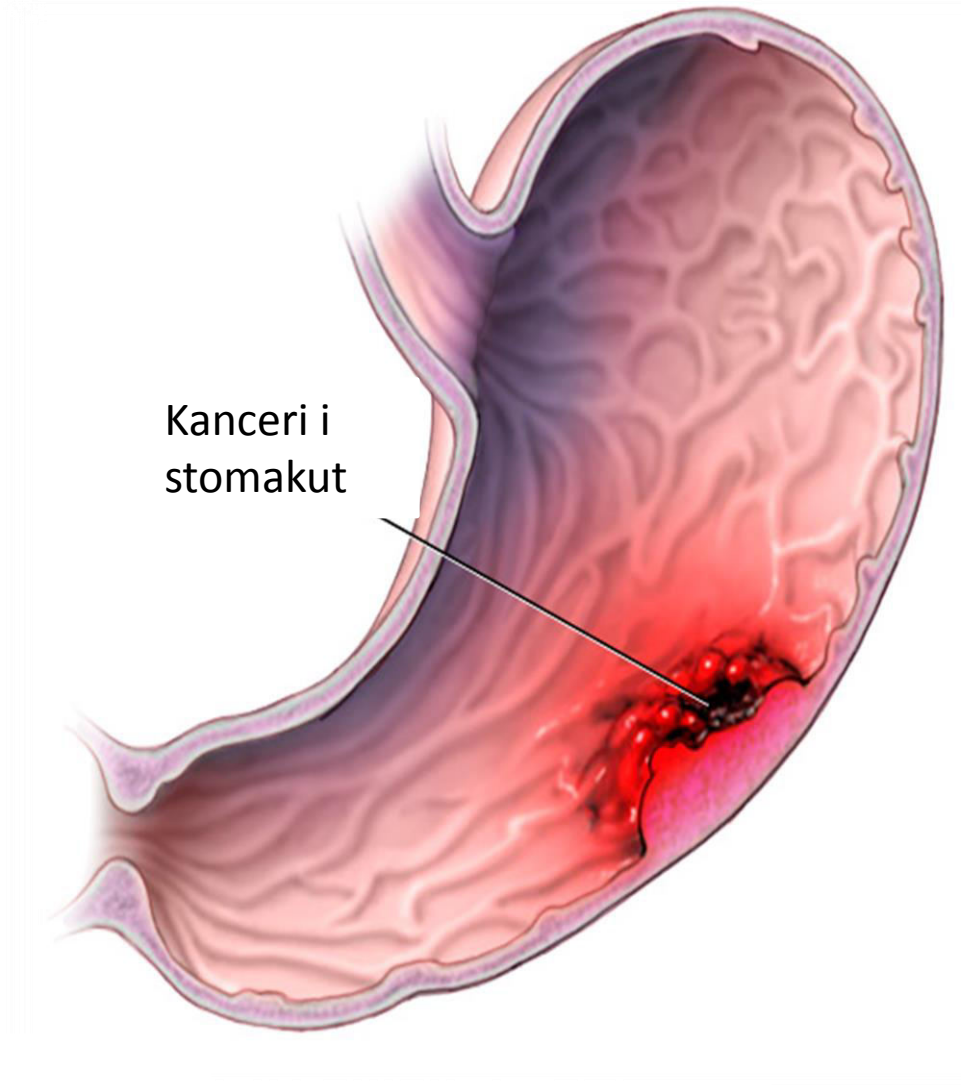
Kanceri i stomakut quhet ndryshe edhe kanceri gastrik dhe fillesen e tij e ka pikerisht aty ne stomak. Stomaku eshte i ndare ne 5 shtresa te ndryshme. Kanceri mund te zhvillohet ne secilin prej ketyre seksioneve. Pjesa me e madhe e kancerit ne stomak fillon në mukozë. Zhvillimi Kanceri mund te zhvillohet edhe me thelle per shkak se infekton edhe shtresat e tjera. Sa me i thelle te behet demtimi aq me e veshtire eshte te kurohet kjo semundje.

Kanceri ne stomak mund te zhvillohet me ngadale ne shume vjet. Ai nuk shfaqet ne menyre te papritur. Pasi kanceri zhvillohet ka shume ndryshime qe ndodhin ne pjesen e brendshme te tij. Sa here qe qelizat ndahen udhezimi i keq riprodhohet dhe ne kete menyre vazhdon shumefishimi i pakontrolluar i qelizave. Keto qeliza shumefishohen shume shpejt mblidhen ne te njejtin vend dhe formojne ate qe ne quajme tumor.

➤ Faktorët e shfaqjes së sëmundjes

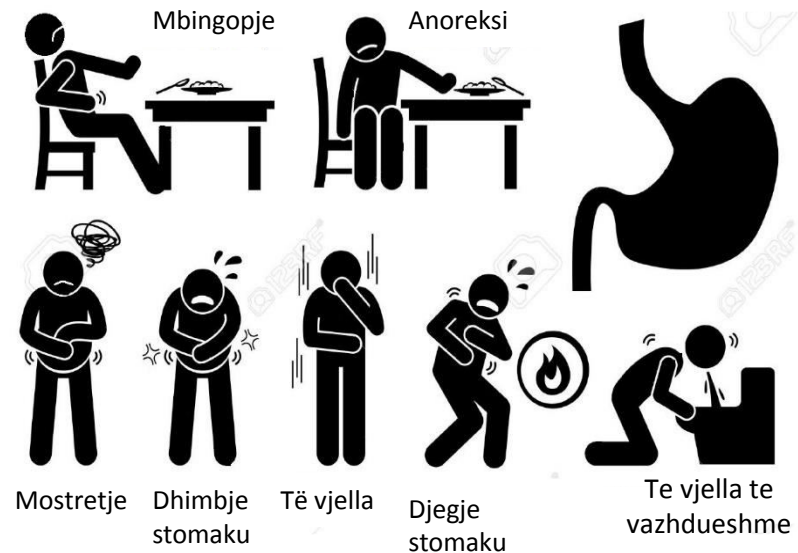
- 1) Limfoma, një grup i kancerit të gjakut;
- 2) *Helicobacter pylori*, një infeksion i zakonshëm i stomakut që nganjëherë mund të çojë në krijimin e ulçerave;
- 3) Tumoret në pjesë të tjera të sistemit të tretjes;
- 4) Polipat e stomakut, rritja jonormale e indeve që formohen në shtresat e stomakut;
- 5) Moshë, të rriturit dhe të moshuar, zakonisht mbi 50 vjeç ;
- 7) Duhanpirja;
- 8) Kur sëmundja transmetohet gjenetikiisht;
- 9) Konsumimi i shumë ushqimeve të kripura ose të përpunuara;
- 10) Konsumimi i mishit;
- 11) Abuzimi me alkoolin;
- 12) Moskryerja e ushtrimeve fizike.

Simptomat e kancerit te stomakut

Ndër simptomat më të zakonshme të kancerit të stomakut, të cilat e dallojnë atë nga sëmundjet e tjera janë:

- Humbje oreksi;
- Ngopje e shpejtë;
- Zverdhje e syve dhe e lëkurës;
- Lodhje dhe mungesë energjie;
- Të vjella;
- Dhimbje stomaku;
- Dhimbje në kafazin e krahavorit;
- Humbje peshe.

Stadet e kancerit te stomakut

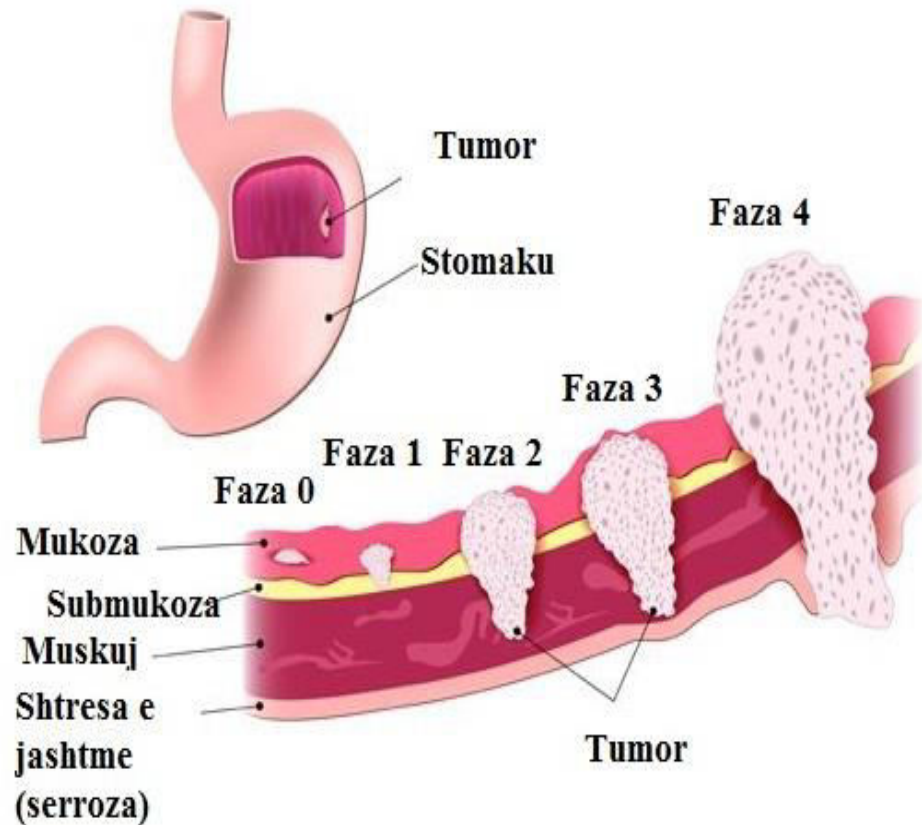
Stadi 0. I limituar vetëm në shtresën e mukozës së stomakut.

Stadi I. Penetrimi në shtresën e dytë nga tre shtresa të stomakut (Stadi 1A), ose prekja e shtresës së dytë dhe gjëndrave limfatike që janë përreth murit të stomakut (Stadi 1B).

Stadi II. Penetrimi në shtresën e dytë dhe në gjëndrat limfatike në distancë, ose në shtresën e tretë dhe në gjëndrat limfatike në afërsi, ose kur preken të katër shtresat e stomakut por pa prekur gjëndrat limfatike.

Stadi III. Penetrimi në shtresën e tretë dhe prekja e gjëndrave limfatike në distancë, ose prekja e të 4 shtresave të stomakut si dhe e gjëndrave limfatike të afërta.

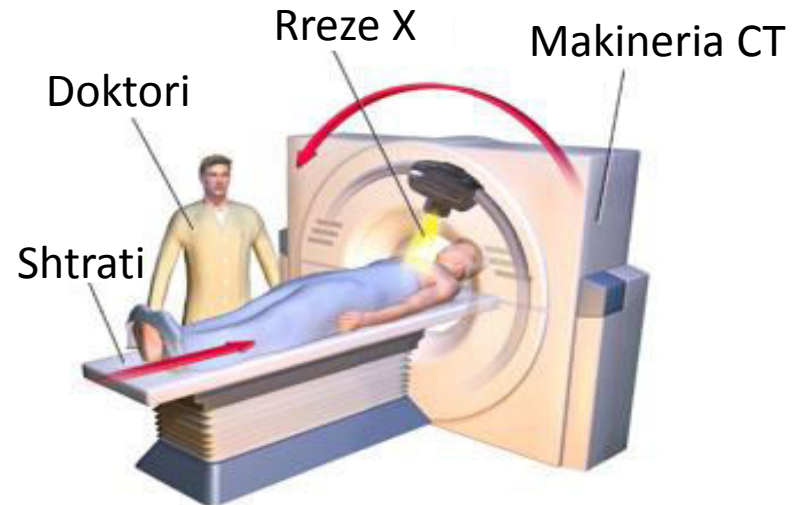
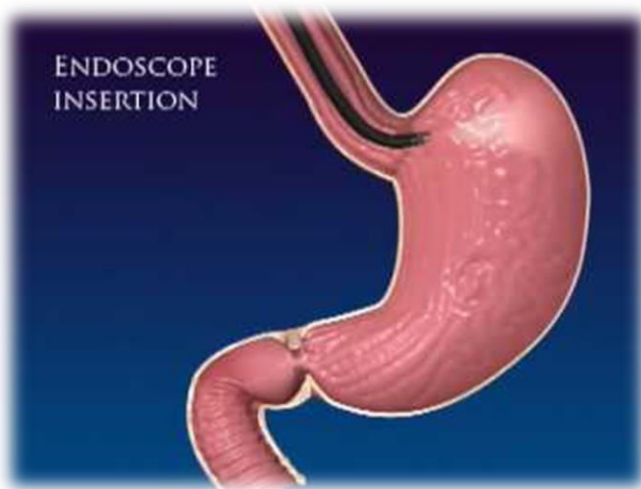
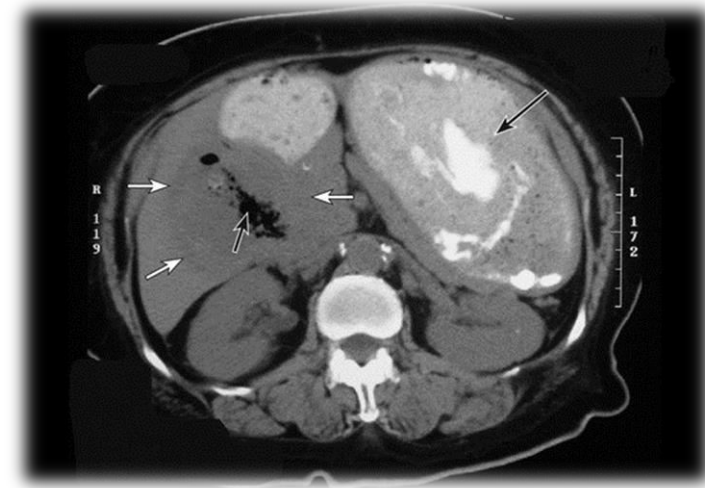
Stadi IV. Kanceri është i shpërndarë në indet e afërta dhe në gjëndrat limfatike në distance.

Diagnostikimi i kancerit të stomakut

Mënyrat më të përdorura për diagnostikimin e kancerit janë:

1. Biopsia;
2. Endoskopia;
3. Endoskopia me ultratinguj;
4. Diagnostikim me rreze X;
5. Marrja e Bariumit për detektimin e kancerit;
6. Tomografi kompjuterike;
7. Rezonancë magnetike;
8. Laparoskopji.

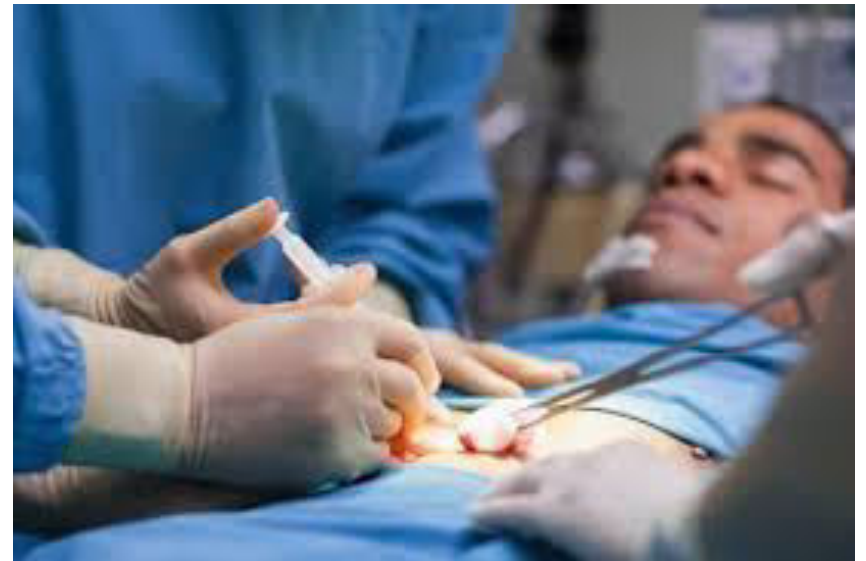

Trajtimi i kancerit të stomakut

1. Ndërhyrjet kirurgjikale

Kanceri i stomakut që nuk është përhapur ende duhet të operohet për të hequr pjesën e ezofagut ose stomakut ku ndodhet tumori. Qëllimi i operacionit është heqja e të gjithë kancerit për të diferencuar indet e shëndetshme. Nyjet limfatike në afërsi gjithashtu duhet të hiqen .

- a) Heqja e tumoreve të fazës së hershme nga muret e brendshme të stomakut
- b) Heqja e një pjese të stomakut që është dëmtuar nga qelizat kanceroze
- c) Transplanti i stomakut
- d) Heqja e nyjave limfatike me qëllim për të kërkuar kancerin
- e) Ndërhyrjet kirurgjikale për të lehtësuar shenjat dhe simptomat

2. Terapia e rrezatimit (Rrezet)

Terapia e rrezatimit përdor rreze të fuqishme, të tilla si rrezet X dhe protonet, për të vrarë qelizat e kancerit.

- Terapia me rrezatim mund të përdoret para (rrezatimi parësor) operacionit për të tkurrur tumorin në mënyrë që ai të hiqet më lehtë.
- Terapia e rrezatimit mund të përdoret gjithashtu pas operacionit (rrezatimi sekondar) për të vrarë çdo qelizë kanceri që mund të

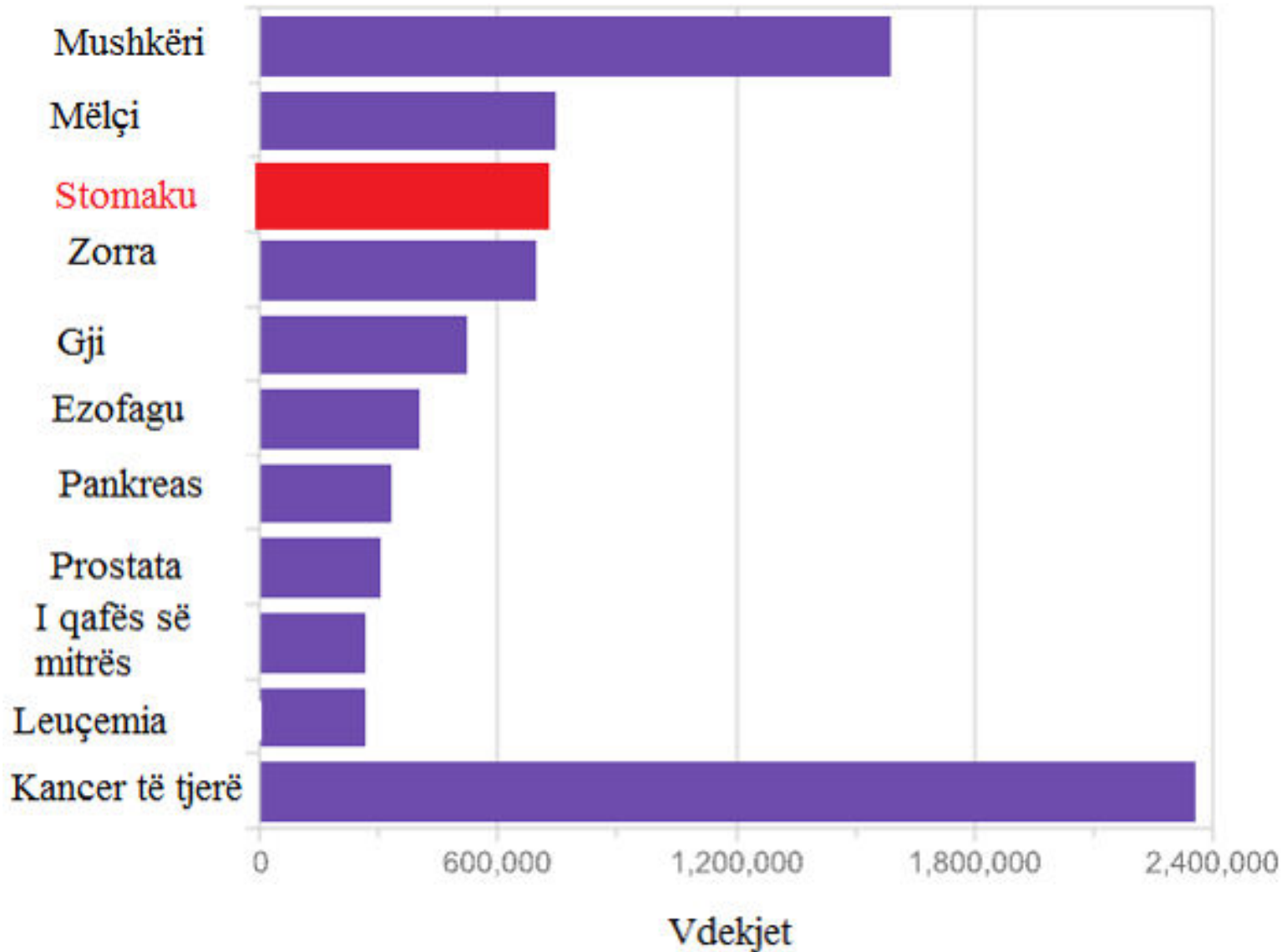
3. Kimioterapia

Kimioterapia është një trajtim i kancerit të stomakut që përdor kimikate për të vrarë qelizat e kancerit.

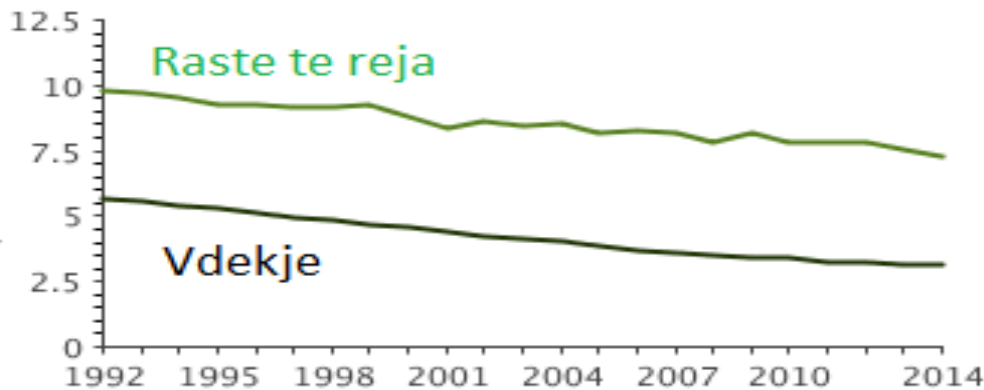
- Kimioterapia mund të zhvillohet para operacionit (kimioterapia parësore) për të ndihmuar në tkurrjen e tumorit në mënyrë që të mund të hiqet lehtë.
- Kimioterapia përdoret gjithashtu pas operacionit (kimioterapia sekondare) për të vrarë çdo qelizë kanceri që mund të mbetet në trup.

Statistika të përhapjes dhe vdekshmërisë nga kanceri i stomakut sot në botë dhe Europë

Statistika të përhapjes dhe vdekshmërisë nga kanceri i stomakut sot në botë dhe Europë

Numri i rasteve të reja dhe vdekjeve për 100,000 persona: Numri i rasteve të reja të kancerit të stomakut ishte 7.3 për 100,000 burra dhe gra në vit. Numri i vdekjeve ishte 3.2 për 100,000 burra dhe gra në vit. Këto norma janë të përshtatura sipas moshës dhe bazohen në rastet dhe vdekjet 2010-2014.

Rreziku i zhvillimit të perhershem të kancerit: Përafërsisht 0.8% e burrave dhe grave do të diagnostikohen me kancer të stomakut në një moment gjatë jetës së tyre, bazuar në të dhënat e vitit 2012-2014.

Përhapja e këtij kanceri: Në vitin 2014, kishte rreth 95.764 njerëz që jetonin me kancer të stomakut në Shtetet e Bashkuara.

Raste te reja te regjistruara me 2017	28'000 raste (ne bote)
% e rasteve te reja	1,7%
Vdekjet e regjistruara me 2017	10'960 rast (ne bote)
% e vdekjeve	1,8%

Masat parandaluese

1- **Përdorni sa më shumë fruta dhe perime.** Një dietë e pasur me fruta dhe perime të freskëta, sidomos ato të pasura më shumë vitaminë C, kanë rezultuar se kanë një ndikim të madh në mbrojtjen kundrejt kancerit në stomak.

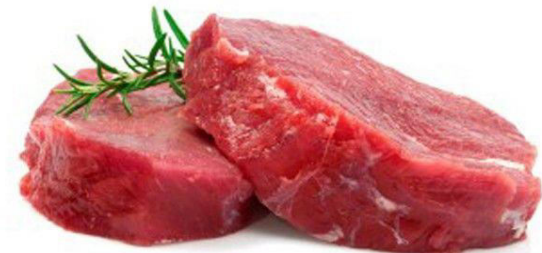
2- **Evitoni nitratin dhe potasiumin.** Këta përbërës nitrogjen njihen se janë shumë të dëmshëm dhe japin më shumë mundësi zhvillimit të kancerit të stomakut. Gjenden më së shumti në mish, sallam, salçiqe.

3- **Limitoni duhanin, ushqimet që përmbajnë djegës** si dhe që janë shumë të kripësuara. Në vendet që tymoset shumë dhe që preferojnë ushqimet më shumë kripë është vërtetuar se kanë një nivel më të lartë të prekurve nga kjo sëmundje.

4- **Limitoni konsumimin e alkoolit.** Alkooli mund të shkaktojë ndryshime në qelizat dhe mund të çojë drejt kancerit.

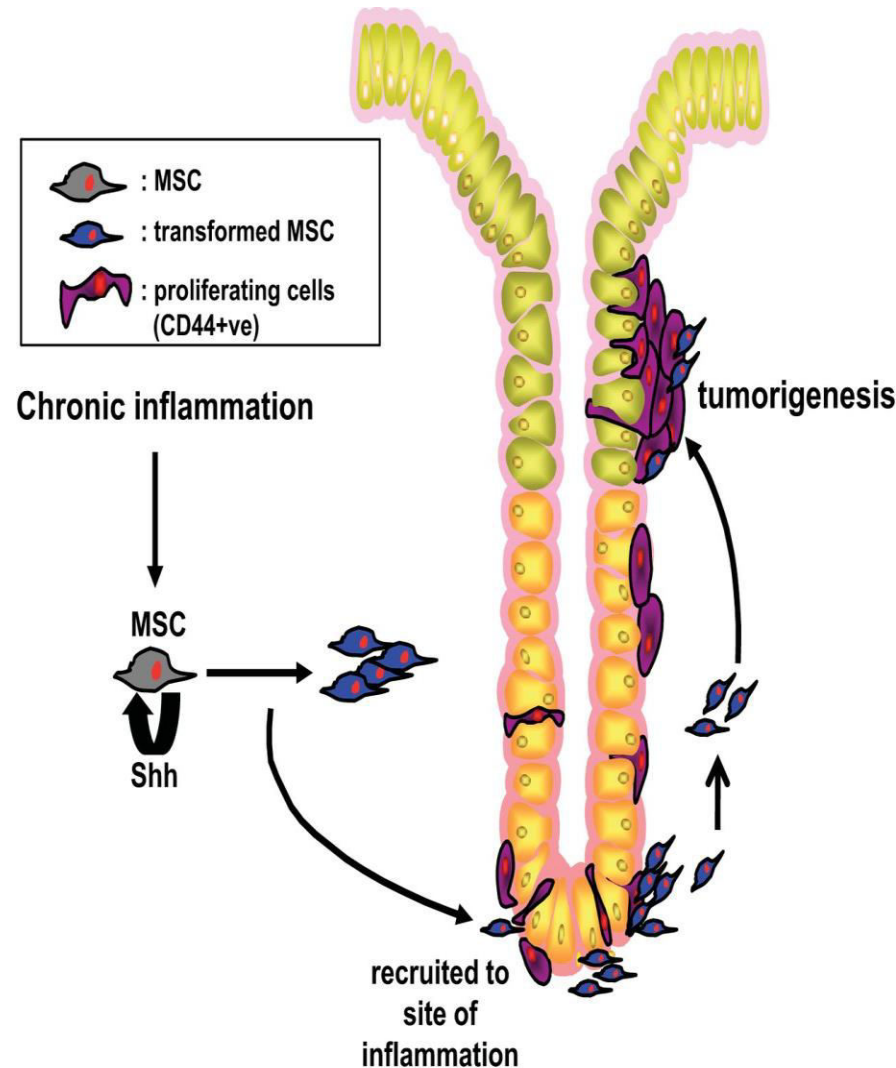
5- **Limitoni mishin e kuq.** Konsumimi i sasive të mëdha të mishit të kuq, sidomos nëse është i skuqur, rrit mundësinë për zhvillimin e kancerit të stomakut.

6- **Vizitohuni tek mjeku** nëse keni simptoma të ulcerës, si dhimbja e stomakut, djegia apo të vjelat.

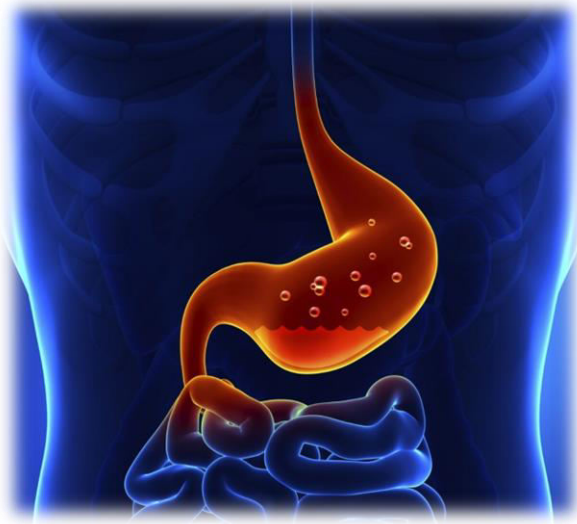
Kanceri i stomakut dhe qelizat staminale

- Në bazë të studimeve të fundit ,qelizat staminale mund të përdoren për kurimin e kancerit. Qelizat staminale janë qeliza nënë që kanë potencial për të prodhuar cdo lloj qelize të trupit. Një nga karakteristikat kryesore të qelizave staminale është aftësia që të rinovojne veten ndërsa ruajnë mundësinë për të zhvilluar lloje të tjera të qelizave të trupit.
- Qelizat staminale mund të bëhen : qeliza zemre, kocke, gjaku, lëkure, muskuli, truri etj. Ka shumë burime të ndryshme të qelizave staminale por pothuajse të gjitha llojet kanë kapacitetin për tu shndërruar në çfarëdo qelize të trupit.
- Qelizat staminale (ato qëndroret) mund të zhvillohen në cdo lloj qelize njerëzore. Ato janë të vlefshme si mjete kërkimore dhe mund të përdoren në të ardhmen për të kuruar një gamë të gjerë sëmundjesh.

Bibliografia

- www.cancerquest.org/Stomach-Cancer
- <https://www.cancer.org/cancer/stomach-cancer.html>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Stomach_cancer
- www.mayoclinic.org/diseases-conditions/stomach-cancer/home/ovc-20202327
- www.healthline.com/health/gastric-cancer
- <https://www.cancer.gov/types/stomach>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Stomach>
- <https://opentextbc.ca/anatomyandphysiology/chapter/23-4-the-stomach/>
- www.cancer.ca/en/cancer-information/cancer.../stomach/stomach.../the-stomach/?...on
- <https://www.kenhub.com/en/library/anatomy/the-stomach>

Ju faleminderit per vemendjen

